

ย [อนุสาวรีย์กลางชนะศึก](#)

สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์

โทร. ๐๘๑ ๓๒๖ ๒๕๔๙; ย ๐๘๓ ๑๐๒๕ ๖๐๖

ย

ย

ท่านผู้หญิงจัน(ท้าวเทพกระษัตรี) ยืนสง่างาม สุขุม ไบหน้าแสดงความเปี่ยมปิติที่ได้รับชัยชนะ มีชวาทือดาบปลายแหลมยกสูงขึ้นแสดงชัยชนะ มือซ้ายยกไปแตะที่แขนซ้ายคุณมุก โ พ้อแล้วน้อง ไม่ต้องตามล่าไปถึงพม่าหรือก เพียงแค่นี้ ยี่ห่วนก็ไม่กล้าหวนกลับมาอีกแล้วโ

คุณมุก(ท้าวศรีสุนทร) ยืนสง่างาม มุ่งมั่นเด็ดเดี่ยวจริงจังที่จะตามติดพิชิตยี่ห่วนให้ถึงพม่า มือซ้ายถือดาบปลายแหลมชูขึ้นสุดแขนแสดงความมีชัย โ ข้าฯจะตามล้างยี่ห่วนให้ถึงที่ซุกหัวนอนโ

ประวัติศาสตร์ : ท่านผู้หญิง**จัน(ผู้พี่)**และคุณมุก(น้องสาว) บุตรีของจอมร้างเจ้าเมือง**ถลาง**บ้านเคียน กับนางหม่าเสี้ย(บุตรเจ้าเมืองไทรบุรี) คุณมุก(ท้าวศรีสุนทร)ไม่มีทายาทสืบสายสกุล ท่านผู้หญิงจันถูก กองทัพไทยเกาะกุมตัวไปจำขังแทนสามที่ถึงแก่กรรม ที่ค่าย**ปากพระ** ยี่ห่วนพาทหารพม่า ๓,๐๐๐ คน เข้าปล้นค่ายปากพระ ท่านผู้หญิงจันจึงตีฝ่าวงล้อมพม่าคืนกลับเมืองถลางบ้านเคียน ระดมพลจัดเป็น กองทัพเมืองถลางต่อสู้กับกองทหารยี่ห่วนเป็นเวลาเดือนเศษ กองทัพ**ถลาง**ไชยุทธวิธีพระพิรุณสังหาร มีแม่นางกลางเมืองเป็นปืนหลัก ทหารพม่าเจ็บป่วยล้มตาย ๓๐๐-๔๐๐ คน พม่าแตกพ่ายไปเมื่อวันที่จันทร์ เดือน ๔ ขึ้น ๑๔ ค่ำ ปีมะเส็ง สัปตศก ตรงกับวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๓๒๘ เป็น **วันถลางชนะศึก**

พญาถลางทองพูน ณ ถลาง (ลงจากหลังช้าง) ไซ้ของ้าวเป็นด้ามธง ยืนจับด้ามธง มือขวาจับ ด้ามธงหลักให้สูงขึ้น มือซ้ายคว่ำลงจับด้ามธงกดลง หน้าตาดวงตางม่งม่งที่จะได้รับการโปรดเกล้าฯ ขึ้นครองเมืองถลางต่อไป

พญาถลางเทียน ประทีป ณ ถลาง หันหลังให้ด้ามธง มือซ้ายคว่ำลงแตะที่ด้ามธง(อยู่ระหว่าง มือซ้ายและขวาของพญาถลางทองพูน) โ ชัยชนะพม่าคราวนี้ จะส่งผลให้กรมพระราชวังบวรมหา สุริยงหนาทโปรดเกล้าฯ ขึ้นเป็นเจ้าเมืองถลางได้ด้วยความมั่นใจ มือขวาจับปืนยาวกชูขึ้น โ นี่คือชัยชนะ ของชาวถลางโ

ประวัติศาสตร์ : พญาถลางทองพูน บุตรจอมเฒ่าเจ้าเมืองถลางบ้านดอน ได้ขึ้นครองเมืองถลางบ้านดอน หลังพญาพิมลธำขันธ์ สามิตานผู้หญิงจันถึงแก่กรรม มีศักดิ์เป็นลูกพี่ของท่านผู้หญิงจัน มีศักดิ์เป็นลุงของ พญาถลางเทียน เป็นต้นสกุล ณ ถลาง

พญาถลางเทียน เป็นบุตรคนที่สองของท่านผู้หญิงจัน เคยเป็นเจ้าเมืองภูเก็ต พบแหล่งแร่ดีบุกที่บ้านสะปำ ติดต่อกับพ่อค้าชาวยุโรป สั่งซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ส่งไปเมืองหลวงตามเส้นทางตะโกลาเขาคอก หลังเสร็จศึก ได้รับโปรดเกล้าฯ เป็นพญาทูลกระหม่อมรองเจ้าเมืองถลาง ช่วยปกครองแปดหัวเมือง(ถลาง ภูเก็ต ภูเก็ต ตะโกลา (ตะกั่วป่า) คุระ คุรอด กิรา กระโสม(ตะกั่วทุ่ง) ฝั่งอันดามัน และได้ขึ้นครองเมืองถลางเมื่อได้รับโปรดเกล้าฯ เป็นพญาเพชรศรีศรีพิไชยสงครามรามคำแหง ต้นสกุล ประทีป ณ ถลาง

ทหาร๑ มือซ้ายถือคันธนูยกสูงขึ้น สะพายกระบอกจากธนู มือขวาดึงมีดสั้นที่เหน็บที่สะเอวออกมา พอให้เห็นว่าเป็นมีด โ เข้ามาประชิด ข้าฯต้องเสียบมีดปักอกเองโ

ทหาร๒ มือซ้ายหงายจับด้ามหอกยาวยกขึ้น มือซ้ายคว่ำจับด้ามหอกกดลง กระชับมันอยู่ในมือ ทั้งสองพร้อมที่จะพุ่งทะลวงเข้าเสียบอกศัตรู เหน็บกริชที่สะเอว กระบอกจากธนูถูกอาวุธศัตรูกระทบ จนแตกออกเห็นคมกริช กริชเป็นสัญลักษณ์หมายถึงความหลากหลายความเชื่อแต่มารวมหนึ่งน้ำใจเดียว สู้ศึกด้วยกัน

ประวัติศาสตร์ : ชาวถลางผู้ร่วมศึกถลาง พ.ศ.๒๓๒๘ เคียงบ่าเคียงไหล่พลีชีพในกองทัพของท่าน ผู้หญิงจัน(ท้าวเทพกระษัตรี) คุณมุก(ท้าวศรีสุนทร) สืบสกุลมาเป็นสกุลจันทร์ จันทรใจวงศ์ จันทวงศ์ ชนะศึก ถกษัตริย์ ไกรเลิศ แก่นตะเคียน ตะเคียนทอง ถิ่นถลาง (ช่วยเสนอเพิ่ม) ฯลฯ

แม่ปราง บุตรสาวหัวปีของท่านผู้หญิงจัน ยืนถือธนู สะพายกระบอกลูกธนู หันตัวไปด้าน ทิศตะวันออกสู่เมืองถลางบ้านเคียน และเคียงหน้าไปที่บ้าน(อยู่ที่บ้านสะปำ ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ของอนุสาวรีย์) เพราะเป็นหวงแร่ดีบุกที่จะเป็นทุนซื้อเสบียงมาเลี้ยงกองทัพถลาง.

ย

สตรี และ เด็ก เป็นสัญลักษณ์ของหญิง(แม่) ผู้ปกป้องภัยอันตรายและสร้างความมั่งคั่งมั่นคง ทางเศรษฐกิจแก่เหล่าอนุชน(เด็ก)ย สตรีอายุ ๖๐ ปี

นั่งทำงานเป็นกองเสบียง(มือถือ รวงข้าว)และเสร็จจากการดูแลเหมืองแร่ดิบุก (เลียง) เอื้อมมือจับรั้งตัวเด็กไว้ เพราะเด็ก (เกิดวันที่ ๖ เมษายน ๒๓๒๕ ถึงวันกลาง ชนะศึกมีอายุ ๓ ขวบ)สนใจที่จะรับรู้ว่ากลาง ชนะศึก จึงลุกเดินมุ่งตามศัตรู(การต่อสู้ อุปสรรค)เพื่อสรรค์สร้างอนาคตจนเกือบล้ม ภัยอันตราย สตรีผู้มีประสบการณ์จึงรั้งไว้ให้คิดก่อนทำ.

โ โ โ โ โ

จากข้อเสนอของคุณสกุล ณ นคร ให้ทายาทยื่นแสดงท่าดังความข้างต้นนี้ ผมจะนำไปเป็น กิจกรรมเสริมให้ทายาทแต่ละสกุลที่ร่วมศึก แสดงท่าบนแท่นฐานอนุสาวรีย์ (ยกเป็นเวทีกลม สูงขึ้นสัก ๑ เมตร) หน้าที่ป ณ กลาง เป็น พญากลางเทียน, ณ กลาง เป็น พญากลางทองพูน

ส่วนสายสกุลอื่น(สกุลจันทร์ จันทร์โหวงศ์ จันทร์วงศ์ ชนะศึก ฤกษ์กลาง ไกรเลิศ แก่นตะเคียน ตะเคียนทอง ฯลฯ)ที่มีใจเข้าร่วมประทุม คัดเลือก ๗ คน แสดงเป็น ท้าวเทพกระษัตรี ท้าวศรีสุนทร แม่ปราง ทหาร ทหาร แม่และเด็ก

และมีแท่นฐานขนาด ๑-๒ คน ไว้แสดงเป็นคู่ ๆ พญากลางเทียนกับพญากลางทองพูน ท้าวเทพ กระษัตรีกับท้าวศรีสุนทร ทหาร ๒ คน แม่ปรางกับทหารถือหอก

เมื่อคิดเอง เองเอง ก็คิดว่า เราต้องหาเครื่องแต่งกายให้ใกล้เคียงไว้ให้ยืม ต้องหาอาวุธเท่าที่ เสนอไว้ จะจ้างใครทำอาวุธจำลองให้ ยังไม่รู้ เสียเงินอีกเท่าไรก็ไม่รู้ ใครจะมาแต่งหน้าแต่งตาพอให้ เข้ากล้องได้ ก็ยังไม่รู้ ใครจะช่วยสร้างแท่นฐานให้ ก็ยังไม่รู้ หองกำบังเปลี่ยนผ้า แขนวนผ้า ใครจะดูแลการ ถ่ายรูปตลอดงาน ก็ยังไม่...รู้...

ท่านว่ายังไงเจ้าขา?

[สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์](#)

[พมร. กะทู้](#)

๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

ย